Terveydenhoitajaliitto
Hälsovårdarförbundet

Asiantuntijalausunto eduskunnan sivistysvaliokunnan kirjalliseen lausuntopyyntöön: HE 197/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta.

Suomen Terveydenhoitajaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Terveydenhoitajaliitto on jo aiemmin annetuissa lausunnoissa toistetusti tuonut selkeästi esiin, että hallitusohjelman mukaiset tavoitteet eivät terveydenhoitajakoulutuksen osalta täyty ko. lakiuudistuksessa. Lakiesityksen vaikutusarvio ei huomioi terveydenhoitajan tutkinnon olennaisia rakenteellisia erityispiirteitä eikä tue terveydenhoitajien saatavuutta tai palveluiden laatua.

Terveydenhoitajan laaja osaaminen on keskeinen tekijä muun muassa vanhemmuuden tuessa, nuorten hyvinvoinnin edistämisessä ja työikäisten työkyvyn tukemisessa. Terveydenhoitajien koulutusrakenteella on suora yhteys lakisääteisten palveluiden, kuten neuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja työterveyshuollon, laatuun. Nämä palvelut ovat keskeisiä koko väestön terveyden ja turvallisuuden kannalta. Koulutuksen keventäminen tai sen rakenteen pilkkominen vaarantaisi näiden palveluiden yhdenvertaisen toteutumisen ja heikentäisi kansanterveyden keskeisiä tuloksia.

Kyse ei siis terveydenhoitajatutkinnon kohdalla ole päällekkäisistä tutkinnoista eikä korkeakoulutuksen tarpeettomasta kasautumisesta, sillä sairaanhoitajatutkinto on aina osa terveydenhoitajan tutkintoa, ja terveydenhoitajaksi ei voi valmistua ilman sairaanhoitajan koulutusta. Sairaanhoitajan koulutus luo pohjan terveydenhoitajan osaamiselle. Kyseessä on siis sanan varsinaisessa merkityksessä kaksoistutkinto, kokonaisuus, joka muodostuu kahdesta erillisestä tutkinnosta, ei siis kahden samantasoisen korkeakoulututkinnon suorittaminen. Terveydenhoitajakoulutuksen kohdalla ei myöskään ole kyse koulutuspolun lyhenemisestä, koska jo tällä hetkellä sairaanhoitajatutkinnon (210 op) suorittanut henkilö on voinut 60 opintopisteen jatkokoulutuksen suoritettuaan valmistua terveydenhoitajaksi. Sairaanhoitajan ei siis ole tarvinnut hakeutua uudelleen pitkään terveydenhoitajan tutkintoon johtavaan koulutukseen

Suomen Terveydenhoitajaliitto STHL ry
Mikonkatu 8 A 00100 Helsinki
terveydenhoitajaliitto.fi

(240 op), kuten lakiesityksessä on esitetty. Näin ollen lakiesityksessä oleva maininta pitkien koulutuspolkujen vaikutuksesta työurien lyhentymiseen, ja siten henkilöstön työvoimapulan pahentumiseen, ei terveydenhoitajilla myöskään pidä paikkaansa. Esimerkiksi terveydenhoitaja, joka on suoraan toisen asteen jälkeen suorittanut nelivuotisen terveydenhoitajan tutkintokoulutuksen, siirtyy työelämään n. 24-vuotiaana. Ammattikorkeakoululaissa ei aiemmin ole säädetty ko. kaksoistutkinnoista, vaan kaksoistutkintoluonne on perustunut ammattikorkeakoulujen käytäntöihin. Ammattikorkeakoululakiin olisi siis tarvittu säädökset kansallisista kaksoistutkinnoista, jolloin turvattaisiin ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kätilökoulutus laadukkaina suomalaisina tutkintokoulutuksina.

Terveydenhoitajan tutkintokoulutuksen kehittämistä on selvitetty vuosien varrella ansiokkaasti. Vuonna 2019 tehtiin Metropolia ammattikorkeakoulun johdolla laaja selvitystyö: "*Terveydenhoitajan AMK tutkinto YAMK tutkintona*". Vuonna 2023 valmistuneessa sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittämishankkeen (*Soteko-hanke*) työryhmän loppuraportissa kuitenkin todettiin, että ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kätilökoulutus YAMK tutkintoina poikkeaisivat nykyisestä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon toteuttamisen pedagogisesta viitekehyksestä ja tavoitteista. Em. tutkintoja ei työryhmän mukaan nähty ensisijaisesti kehittämistoimintaan ja tutkimukseen suuntautuvina tutkintoina, vaan ammatillisesti suuntautuneita. Perusteluna on, että YAMK-tutkinnoissa tulee olla riittävästi tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyviä sisältöjä, jotka ovat edellytyksiä muun muassa tieteellisten jatko-opintovalmiuksien näkökulmasta. Edm. perusteluin työryhmä ei päätynyt esittämään ensihoitajien, terveydenhoitajien tai kätilöiden YAMK tutkintoon perustuvaa koulutusmallia jatkovalmisteluun.

Terveydenhoitajan tutkinto on hoitotyön ja terveyden edistämisen ammattitutkinto, jota lain mukaan edellytetään esim. neuvolatyössä, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä työterveyshuollossa. Näissä työtehtävissä, kuten myös työttömien terveystarkastuksissa ja omaishoitajien terveystarkastuksissa, edellytetty terveystarkastusosaaminen ei kuulu sairaanhoitajan tutkintokoulutukseen, vaan laaja-alainen asiantuntijatason koulutus vaikuttavien terveystarkastusten toteuttamiseen hankintaan terveydenhoitajan

Suomen Terveydenhoitajaliitto STHL ry
Mikonkatu 8 A 00100 Helsinki
terveydenhoitajaliitto.fi

tutkintokoulutuksessa. Tutkinto on opintokokonaisuus, jota ei voi suorittaa modulaarisina osakokonaisuuksina, vaan oppisisällöt suoritetaan kronologisessa järjestyksessä ja siten, että käytännön työharjoittelu tapahtuu aina ko. oppisisällön teoriaopintojen jälkeen. Koulutukseen tulee myös sisältyä käytännön harjoittelu niillä työsektoreilla, jossa henkilö ammattiin valmistuttuaan voi työskennellä. Jos koulutusrakennetta kevennetään tai pilkotaan, lakisääteiset palvelut eivät toteudu yhdenvertaisesti kaikkialla. Kyseessä on kansainvälisesti tarkasteltuna uniikki terveyden edistämisen ammattitutkinto, jonka mahdollisuus vientituotteeksi on jo tunnistettu ammattikorkeakouluissa. Terveydenhoitajakoulutus on edelleen veto- ja pitovoimaista ja koulutuksen läpäisevyys on hyvä. Työttömyyttä tai henkilöstöpulaa alalla ei juurikaan ole, ja terveydenhoitajan tutkintonimike on sekä väestön että työnantajien hyvin tunnistama.

Edellä mainituin perustein Terveydenhoitajaliitto onkin toistuvasti tuonut esiin sekä terveydenhoitajan tutkintokoulutuksen että terveydenhoitajan tutkintonimikkeen säilyttämisen tärkeyden, sillä laissa säädetty tutkintokoulutus on paras tapa turvata korkeatasoinen ja yhteiskunnan kannalta merkittävä ammatillinen osaaminen myös tulevaisuudessa.

Laadukkaan koulutuksen edellytyksenä Terveydenhoitajaliitto näkee ammattikorkeakouluille kohdistetun riittävän perusrahoituksen. Vain näin voidaan jatkossakin varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön korkeatasoinen osaaminen vaativiin ja kokonaisturvallisuuden kannalta kriittisiin työtehtäviin.

Helsingissä 16.2.2026

Kirsi Grym
Puheenjohtaja
Suomen Terveydenhoitajaliitto

Aija Saarinen
Kehittämispäällikkö
Suomen Terveydenhoitajaliitto

Suomen Terveydenhoitajaliitto STHL ry
Mikonkatu 8 A 00100 Helsinki
terveydenhoitajaliitto.fi